

Itseoikaisu: Äänestysaluejaon muuttaminen

KHALL § 109

Valmistelija

Hallintojohtaja Anniina Niemelä, 040 688 4499,
anniina.niemela@suomussalmi.fi

Vaalilain 8 §:n mukaan kunta muodostaa yhden äänestysalueen, jolle sitä ole tarpeen jakaa usempaan äänestysalueeseen. Äänestysalueiden pinta-alasta tai asukasmäärästä ei vaalilaissa ole tarkempia määräyksiä. Äänestysalueista päättää valtuusto.

Valtuuston päätöksellä muutettu äänestysaluejako on voimassa 1.1.2025 alkaen toimitettavissa vaaleissa ja kansanäänestyksissä, jos valtuuston päätös on tehty ja siitä on ilmoitettu 30.8.2024 mennessä Digi- ja väestötietovirastolle (DVV). Päätös on voimassa toistaiseksi.

Kunnan ilmoittaman päätöksen perusteella DVV huolehtii siitä, että väestötietojärjestelmän rakennustietoihin merkitään jokaiselle rakennukselle oikea, valtuuston päätöksen mukainen tieto äänestysalueesta.

Kun vaalien äänioikeusrekisteri perustetaan väestötietojärjestelmän tiedoista, äänioikeutetun äänestysalue määritellään hänen asuinrakennukselleen merkityn tiedon perusteella. Tämän perusteella määräytyy se, minkä äänestysalueen ja äänestyspaikan vaaliluetteloon henkilö lisätään, ts. missä hän voi vaalipäivänä äänestää.

Asunnottomien, laitoksissa asuvien ja ulkomailla vakinaisesti asuvien äänioikeutettujen (ns. erityisryhmät) äänestysalueen valtuusto määrää kunnan äänestysaluejaon muuttamista koskevassa päätöksessään erikseen.

Suomussalmella on tällä hetkellä kolme äänestysaluetta, joissa äänioikeutettujen määrä europarlamenttivaaleissa 2024 on seuraava

001 Kirkonkylä	1334
002 Pohjoinen Suomussalmi	794
003 Ämmänsaari	<u>4055</u>
yhteensä	6183 äänioikeutettua

Vaalialaisuuden turvaaminen pienillä äänestysalueilla, vaalilaki § 82: Jos äänestysalueella on 63 §:n mukaisesti hyväksytyjä vaalikuoria vähemmän kuin 50 tai jos voidaan perustellusti arvioida, että äänestysalueella äänestää vaalipäivänä vähemmän kuin 50 henkilöä, kunnan keskusvaalilautakunnan on määrättävä, että äänestysalueen ennakoäänet ja vaalipäivän äänet lasketaan yhdessä. Tällöin äänestysalueen vaalilautakunta ei suorita vaalipäivän äänten alustavaa laskentaa, vaan toimittaa äänestysliput alustavaa laskentaa varten keskusvaalilautakunnalle.

Jos voidaan perustellusti arvioida, että äänestysalueella äänestää ennakkoon ja vaalipäivänä yhteensä vähemmän kuin 50 henkilöä tai jos perustellusta syystä vaalisalaisuuden turvaaminen muutoin sitä edellyttää, kunnan keskusvaalilautakunnan on hyvissä ajoin ennen vaalipäivää määrättävä ja muissa kuin kuntavaaleissa vaalipiirilautakunnalle ilmoitettava, että äänestysalueen ennakoäänet ja vaalipäivän äänet sekä jonkin toisen äänestysalueen tai joidenkin toisten äänestysalueiden ennakoäänet ja vaalipäivän äänet lasketaan yhdessä. Tällöin kyseisten äänestysalueiden vaalilautakunnat eivät suorita vaalipäivän äänten alustavaa laskentaa, vaan toimittavat äänestysliput alustavaa laskentaa varten keskusvaalilautakunnalle.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun äänestysalueen ennakoöänet ja vaalipäivän äänet voidaan kunnan keskusvaalilautakunnan niin päättäessä vaihtoehtoisesti siitä poiketen, mitä edellä tässä pykälässä säädetään, laskea yhdessä siten, että keskusvaalilautakunnan puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ja yksi muu jäsen vievät vaalipäivänä ennen vaalitoimituksen päättymistä ennakoöänet sisältävät hyväksytyt vaalikuoret kyseisen äänestysalueen äänestyspaikkaan ja vaalilautakunnan läsnä ollessa avaavat ne ja pudottavat äänestysliput vaalisalaisuus säilyttäen vaaliurna.

Presidentinvaalin 2024 toisen vaalin vaalipäivänä Pohjoisen Suomussalmen äänestysalueella oli 35 äänestäjää.

Muutoksen taustalla on siis muun muassa vaalisalaisuuden turvaaminen ja vaalien käytännön järjestelyjen sujuvuuden takaaminen, sillä vaalilautakuntiin tarvittavan henkilöstön kartoittaminen ja käytettävyys on vaikeutunut väestörakenteellisista syistä.

Oheismateriaali Kartta: äänestysaluejako 1.1.2025 alkaen; Digi- ja väestötietoviraston kirje kunnanhallituksille 22.5.2024: Äänestysaluejaon muuttaminen vuodelle 2025 ja siitä ilmoittaminen Digi- ja väestötietovirastolle; tilastot äänestysalueittain vaaleissa 2021–2024.

Kunnanjohtajan esitys

Kunnanhallitus esittää valtuustolle, että se hyväksyy Suomussalmen kunnan äänestysaluejaon muuttamisen liitteenä olevan kartan mukaisesti siten, että jatkossa on kaksi äänestysaluetta:

001 Itäinen Suomussalmi
002 Läntinen Suomussalmi

Asunnottomien, laitoksissa asuvien ja ulkomailla vakinaisesti asuvien äänioikeutettujen (ns. erityisryhmät) äänestysalue on jatkossa 002 Läntinen Suomussalmi.

Äänestysaluejako on käytettävissä 1.1.2025 alkaen toimitettavissa vaaleissa.

Päätös

Esitys hyväksyttiin.

Toimeksi

Valtuusto 3.6.2024

KVALT § 21

Liite

Kartta: äänestysaluejako 1.1.2025 alkaen;
Digi- ja väestötietoviraston kirje kunnanhallituksille 22.5.2024:
Äänestysaluejaon muuttaminen vuodelle 2025 ja siitä ilmoittaminen Digi- ja väestötietovirastolle;
Tilastot äänestysalueittain vaaleissa 2021–2024.

Päätös

Puheenjohtaja päätti asian käsittelyn ja totesi asian käsitellyksi.

KVALT 27.06.2024 § 34 Suomussalmen valtuuston edellisen kokouksen 3.6.2024 menettelytavoissa on havaittu puheenjohtajan sanavalinnoissa ja päätöksen toteamisissa esiintyvä muotovirhe, joka aiheuttaa tulkinnallisuutta päätösten toteamisessa.

Kokouksen laillisuutta ja päätösvaltaisuutta todettaessa puheenjohtaja totesi asian käsittelyksi ja päätti asian käsittelyn, mikä jättää tulkinnanvaraa sen osalta, todetaanko päätöstä kokouksen laillisuudesta ja päätösvaltaisuudesta riittävällä tasolla ja hallintosäännön § 104 mukaisesti. Sama sanamuoto esiintyy myös osassa muissakin päätöksissä. Tämän vuoksi jokainen kokouksessa käsitelty asia on käsiteltävä uudelleen siten, että päätös todetaan riittävän selkeästi.

Hallintolain 50 § mukaan viranomaisella voi ratkaista asian uudelleen, jos: 1) päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen; 2) päätös perustuu ilmeisen väärään lain soveltamiseen; 3) päätöstä tehtäessä on tapahtunut menettelyvirhe; tai 4) asiaan on tullut sellaista uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen. Asia- tai menettelyvirheen korjaaminen edellyttää, että asia käsitellään uudelleen ja asiassa annetaan uusi päätös. Uuden päätöksen tiedoksisaannista alkaa kulua uusi muutoksenhaku-aika.

Koska kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteamisen tulkinnanvaraisuuden lisäksi äänestysaluejaon muutoksen käsittelyssä on tapahtunut menettelyvirheen luontoinen puutteellinen päätöksen toteaminen, valtuusto voi hallintolain 50 § mukaisesti käsitellä ja ratkaista asian uudelleen, mikäli asia päätetään ottaa yksimielisesti valtuuston käsittelyyn.

Koska kyseessä on viranomaisen eli tässä tapauksessa valtuuston oma virhe eikä asialla tällöin ole kaikkien päätöksen kohtien osalta esittelijää, asia voidaan käsitellä puheenjohtajan selostuksen pohjalta, jolloin toimitellaan päättää, että puheenjohtajan esitys on käsittelyn pohjana (Suomussalmen kunnan hallintosääntö § 141).

Valtuuston täytyy siis päättää puheenjohtajan selostuksen pohjalta siitä, että asia käsitellään uudelleen ja siitä, että asia käsitellään puheenjohtajan selostuksen pohjalta. Lisäksi valtuuston täytyy käsitellä uudelleen varsinainen kunnanhallituksen esitys.

Liitteet

Kartta: äänestysaluejako 1.1.2025 alkaen;
Digi- ja väestötietoviraston kirje kunnanhallituksille 22.5.2024:
Äänestysaluejaon muuttaminen vuodelle 2025 ja siitä ilmoittaminen Digi- ja väestötietovirastolle;
Tilastot äänestysalueittain vaaleissa 2021–2024.

Päätös (Puheenjohtajan selostuksesta)

Valtuusto hyväksyi yksimielisesti asian käsittelyn uudelleen.
Lisäksi valtuusto hyväksyi yksimielisesti asian käsittelyn puheenjohtajan selostuksen pohjalta.

Valtuusto päätti hyväksyä kunnanhallituksen esityksen äänestysaluejaon muuttamisesta.

Suomussalmen kunnan äänestysaluejakoa muutetaan liitteenä olevan kartan mukaisesti siten, että jatkossa on kaksi äänestysaluetta:

001 Itäinen Suomussalmi
002 Läntinen Suomussalmi

Asunnottomien, laitoksissa asuvien ja ulkomailla vakinaisesti asuvien äänioikeutettujen (ns. erityisryhmät) äänestysalue on jatkossa 002

Läntinen Suomussalmi.

Äänestysaluejako on käytettävissä 1.1.2025 alkaen toimitettavissa vaaleissa.
